

עדכון לקוחות מחלקת חברות וניירות ערך

הצעת רשות ניירות ערך לתיקון מבחן הרווח

לקוחות וידידים נכבדים,

לאחרונה פרסמה רשות ניירות ערך ("הרשות") הצעה לתיקון "מבחן הרווח", אשר הינו אחד ממבחני החלוקה הקבועים בחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("התיקון המוצע" ו-"חוק החברות" בהתאמה). **התיקון המוצע נדון במליאת הרשות והועבר למשרד המשפטים.**

במזכר זה תובא סקירה תמציתית של עיקרי התיקון המוצע. לנוסחו המלא של התיקון המוצע [לחץ כאן](#).

להלן יפורטו עיקרי התיקון המוצע:

1. הרקע והסיבות העיקריות לתיקון המוצע:

החל מינואר 2008 מהווים תקני החשבונאות הבינלאומיים ("תקני IFRS") את כללי החשבונאות המקובלים לעניין תאגידים מדווחים. המעבר לדיווח תחת תקני ה-IFRS העלה קשיים ושאלות ביחס לנאותות השימוש במבחן הרווח הקבוע בחוק החברות בנוסחו כיום. הרשות מונה שתי סיבות עיקריות לתיקון המוצע:

1.1. חוסר גמישות בתיקון מבחני החלוקה- מבחני החלוקה קבועים בחוק החברות, ולכן תיקונם כרוך בפרוצדורה ארוכה ומורכבת, הכוללת אישור של הכנסת. לעומת זאת, תקני ה-IFRS עוברים עדכונים ותיקונים באופן תכוף (בין היתר, באופן אשר משפיע על אופן מדידת והצגת הרווח של החברה), בהתאם להתפתחויות בסביבה הכלכלית הגלובלית. משכך, קיים קושי ממשי בביצוע תיקונים תכופים במבחני החלוקה על מנת להתאימם לשינויים בתקני ה-IFRS.

1.2. בעיות ביישום מבחן הרווח הנובעות מאימוץ תקני ה-IFRS:

א. תחת תקני ה-IFRS קיימים שני סוגי רווחים בדוח רווח והפסד: רווח או הפסד נקי ורווח כולל (המורכב מרווח או הפסד נקי ומרווח כולל אחר). מבחן הרווח במבנהו הנוכחי אינו מביא בחשבון רווחים והפסדים אשר נזקפים לרווח הכולל האחר, ומשכך אינו מביא בחשבון את כלל הרווחים וההפסדים שנוצרו לחברה.

ב. תחת תקני ה-IFRS ישנם רווחים שהינם רווחים בלתי ממומשים, כדוגמת רווחי שערך נדל"ן להשקעה, אשר מוכרים כרווחים מבלי שילוו בתזרים מזומנים, ומשכך משליכים על עמידת התאגיד במבחן הרווח ועל יכולתו לבצע חלוקה.

ג. בשונה מהוראות התקינה החשבונאית הישראלית (אשר לפיהן דיווחו תאגידי מדווחים לפני המעבר ל-IFRS), תקני ה-IFRS קובעים כללי הכרה ומדידה שונים המיושמים ביחס לדוחות כספיים נפרדים ("סולו") לעומת דוחות כספיים מאוחדים. משכך, יש לקבוע על בסיס אילו דוחות כספיים (סולו או מאוחדים) יש לבחון את התקיימות מבחן הרווח.

2. עיקרי התיקונים המוצעים למבחן הרווח :

מוצע לבצע מספר שינויים במבחן הרווח בנוסחו כיום. לנוחותכם, להלן טבלה המסכמת את עיקרי השינויים המוצעים במבחן הרווח, תוך השוואה לנוסחו של מבחן הרווח כיום :

נושא	המבחן הקיים	השינויים המוצעים
מבחני החלוקה	מבחן הרווח ומבחן יכולת הפירעון.	ללא שינוי
הדוחות הכספיים שלפיהם יבדק האם לחברה יש רווחים ראויים לחלוקה	דוחות כספיים מתואמים (מבוקרים או סקורים) האחרונים שערכה החברה, ובלבד שהמועד שלגביו נערכו הדוחות אינו מוקדם משישה חודשים ממועד החלוקה.	ללא שינוי
בחינת העמידה במבחן הרווח עפ"י דוחות כספיים סולו או מאוחדים	חוק החברות בנוסחו כיום אינו קובע על בסיס אילו דוחות (סולו/מאוחדים) תיבחן העמידה במבחן הרווח.	העמידה במבחן הרווח תיבחן על פי הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה (הערוכים בהתאם לכללי החשבונאות החלים על החברה).
מבחן מואץ	חוק החברות קובע כיום כי ניתן לבצע חלוקה מתוך יתרת העודפים, או מתוך <u>עודפים שנצברו בשנתיים האחרונות</u> , לפי הגבוה מביניהם.	מוצע לקבוע כי תאגיד אשר הרוויח בכל שנה , למשך שנתיים רצופות, ייחשב כעומד במבחן הרווח, ובלבד שההון העצמי של התאגיד לאחר החלוקה יהיה חיובי. לעניין זה, "שנה" תיחשב כארבעת הרבעונים האחרונים. דרישה זו תצמצם את האפשרות שרווח חד פעמי יאפשר חלוקה.
רווחים ראויים לחלוקה	חברה רשאית לחלק את רווחיה, קרי יתרת עודפים או עודפים שנצברו בשנתיים האחרונות, לפי הגבוה מביניהם (על פי הדוחות הכספיים). לעניין זה "עודפים" הינם סכומים הכלולים בהון העצמי של	מבחן הרווח יהיה מבוסס על יתרת העודפים (על פי הדוחות הכספיים) בניכוי יתרת רווח כולל אחר מצטברת רק אם סכומה שלילי (יתרת קרנות הון בחובה שמקורן ברווח הכולל האחר).

<p>מוצע שחישוב יתרת הרווחים הראויים לחלוקה ייעשה על בסיס "רווח שמומש" באופן הבא: נקודת המוצא לחישוב יתרת הרווחים הראויים לחלוקה תהיה הרווח הנקי וכל סכום אחר שנזקף ישירות לעודפים כפי שנכלל בדוחות הכספיים המאוחדים, וכן <u>תבוצענה ההתאמות הבאות:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● ינוטרלו שינויים בשווי ההוגן של נכסים והתחייבויות או השפעות תוצאתיות אחרות אשר אינן נחשבות "כממומשות", המוכרים לפי תקני חשבונאות מסוימים (לדוגמא: רווחי שערך נדל"ן להשקעה, שינויים בשווי הוגן של נכסים והתחייבויות פיננסיים שאינם למסחר). ● לא ינוטרלו שינויים בשווי הוגן של נכסים פיננסיים מוחזקים למסחר ואשר ניתנים למימוש מידי הנסחרים בשוק פעיל ואינם מהווים השקעה אסטרטגית (בהתאם לאסטרטגיה העסקית של החברה). ● ניתן יהיה לקזז הפסדים שמקורם בנכסים והתחייבויות כמפורט לעיל עד גובה רווחים שמקורם בנכסים והתחייבויות אלה (הקיזוז יתבצע בצורה כללית מכל סוג שהוא וללא הבחנה לפי סוג הנכס/ההתחייבות). ● יתווספו סכומים של רווחים ממומשים שלא הוכרו בדוחות הכספיים המאוחדים במועד מימושם הלכה למעשה לאור כללי החשבונאות, אלא הוכרו בעבר טרם שמומשו ושלא נכללו ביתרת הרווחים הראויים לחלוקה עובר למועד כניסתם של כללים אלו לתוקף. 	<p>החברה ושמקורם ברווח הנקי שלה, בתוספת סכומים הנובעים משערך של השקעה שלפי תקן דיווח כספי בינלאומי 9 נזקפים לרווח כולל אחר, ובלבד שבהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 39 היו נזקפים לרווח הנקי.</p>	
--	---	--

3. **אופן התיקון** - מוצע כי תיקון מבחן הרווח יעשה כך שמבחן הרווח הכללי הקבוע בחוק החברות יותאם למבחן הרווח שמומש, ואילו העקרונות הפרטניים לאופן קביעת הרווח שמומש יקבעו במסגרת תקנות מכוח חוק החברות. זאת, על מנת לאפשר גמישות בהתאמת מבחן הרווח לשינויים בתקני החשבונאות.
4. **גילוי בדבר יתרת הרווחים הראויים לחלוקה** - מוצע לדרוש, במסגרת תקנות ניירות ערך, הכללת ביאור מיוחד בדוח הכספי אשר יפרט את האופן בו חישב התאגיד את יתרת הרווחים הראויים לחלוקה, ובאופן זה יבוקר חישוב הרווח בידי רואה החשבון המבקר. ביאור זה ייכלל בדוחות הכספיים השנתיים וכן יינתן כאשר חברה תבקש לבצע חלוקה על בסיס דוח רבעוני.
5. **הוראות מעבר** - לשם יישום התיקון המוצע יחולו הוראות מעבר.

נשמח לעדכן אתכם ככל שיפורסם נוסח מתוקן וכן לעמוד לרשותכם בכל שאלה או הבהרה שתידרש.